

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

факультет іноземних мов

кафедра англійської філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

**на тему: НАРАТИВНИЙ ПРОСТІР АНГЛОМОВНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ
ПРОЗИ (НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАНЬ АГАТИ КРІСТІ)**

Студентки 2_курсу групи 2МФА

Освітньої програми Філологія. Германські мови і
літератури (переклад включно) (англійська, німецька)

Спеціальності 035.041 Філологія. Германські мови і
літератури (переклад включно)

Галузі знань 03 Гуманітарні науки

Ступеня вищої освіти магістра

Пащенко Ольги Миколаївни

Науковий керівник: Малащук-Вишневська Н. В.,
кандидат філологічних наук, доцент

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії:	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Члени комісії:	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

м. Вінниця – 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	7
1.1. Характерні особливості детективного жанру.....	7
1.1.1. Визначення поняття детективу.....	7
1.1.2. Канони класичного детективу.....	10
1.1.3. Лінгвостилістичні засоби створення напруги у текстах детективного жанру.....	14
1.2. Наративний простір у лінгвістичних дослідженнях.....	17
1.2.1. Поняття “наратив”, “нарація”, “наратор”.....	18
1.2.2. Наративна перспектива: лінгвістичні засоби її створення.....	21
1.2.3. Поняття наративної ситуації, її типи та складові.....	24
1.2.4. Наративні техніки формування оповідного простору тексту....	26
1.3. Детективна проза Агати Крісті.....	30
1.3.1. Особливості детективної прози Агати Крісті.....	30
1.3.2. Художні засоби та стилістичні прийоми створення наративної напруги оповідного простору.....	32
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	36
 РОЗДІЛ 2. ІНТЕРПРЕТАЦІЯ НАРАТИВНОГО ПРОСТОРУ АНГЛОМОВНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ ПРОЗИ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ АГАТИ КРІСТІ).....	40
2.1. Наративний простір тексту роману Агати Крісті “Убивство Роджера Екройда”.....	40
2.1.1. Наратор роману Агати Крісті “Убивство Роджера Екройда”.....	41
2.1.2. Наративна перспектива роману Агати Крісті “Убивство Роджера Екройда” та лінгвістичні засоби її створення.....	44
2.1.3. Наративні техніки формування оповідного простору тексту роману “Убивство Роджера Екройда”	48
2.1.4. Різномірні мовні засоби створення наративної напруги оповідного простору тексту роману “Убивство Роджера Екройда.....	56

2.2. Наративний простір роману Агати Крісті “І Нікого Не Стало”.....	62
2.2.1. Наратор роману Агати Крісті “І Нікого Не Стало”.....	63
2.2.2. Наративна перспектива роману Агати Крісті “І Нікого Не Стало” та лінгвістичні засоби її створення.....	67
2.2.3. Наративні техніки формування оповідного простору “І Нікого Не Стало”.....	70
2.2.4. Різномірні мовні засоби створення наративної напруги в романі “І Нікого Не Стало”	77
2.3. Наративний простір оповідань збірки Агати Крісті “Тринадцять загадкових випадків”.....	85
2.3.1. Наратор у тексті “Тринадцять загадкових випадків”.....	86
2.3.2. Наративна перспектива тексту “Тринадцять загадкових випадків” та лінгвістичні засоби її створення.....	91
2.3.3. Наративні техніки формування оповідного простору тексту “Тринадцять загадкових випадків”.....	96
2.3.4. Мовні засоби створення наративної напруги оповідного простору тексту “Тринадцять загадкових випадків”.....	101
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	108
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	112
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	116

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Англійська мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти: матеріали VII міжнародної студентської Інтернет-конференції (9-16 квітня 2019 р., м. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка). Кам'янець-Подільський, 2019. 349 с.
2. Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі: матеріали Всеукраїнської наукової конференції (20 листопада 2019р., м. Вінниця, Вінницький державний університет ім. М. Коцюбинського). Вінниця, 2019. 354 с.
3. Анджапаридзе Г. Детектив: жестокость канона и вечная новизна. Москва, 1990. 292 с.
4. Анджапаридзе Г. Мир Агаты Кристи. Санкт-Петербург, 1986. 671 с.
5. Арнольд И. В. Семантика. Стилистика. Интертекстуальность. СПб, 1999. 443 с.
6. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык. Учебник для вузов (7-ое издание). Москва, 2007. 328 с.
7. Бехта І. А. Дискурс наратора в англomовній прозі. Київ, 2004. 304 с.
8. Бехта І. А. Оповідний дискурс в англomовній художній прозі: типологія та динаміка мовленнєвих форм: дис. ... д-ра філол. наук: 10.02. Львів, 2010. 526 с.
9. Бессараб О. В. Детективний роман як головний прояв масової літератури кінця XX початку XXI століття URL: http://www.philology.univer.kharkov.ua/nauka/e_books/visnyk_1014/content/bessarab.pdf (дата звернення: 20.10. 2019)
10. Божко О. С. Атмосфера “саспенс” як домінантна ознака літературного жанру “фентезі”. *Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. Серія “Філологічна”*. 2017. № 67. С. 51–54.
11. Брюсов В. Miscellanea. Замечания, мысли о искусстве, о литературе, о критиках, о самом себе. URL: <https://www.livelib.ru/book/121387/read-miscellanea-zamechaniya-mysli-oiskusstve-oliterature-okritikah-osamom-sebe-valerij-bryusov> (дата обращения 26.08.2019).
12. Волкова С. В. Зворотна перспектива як наративний прийом вписаності

міфолорного простору в художній простір тексту (на матеріалі роману-легенди амеріндіанського письменника Скотта Момадея “Шлях до гори дощів”). *Science and Education a New Dimension*. 2014. №28. р. 47-51.

13. Волкова С.В. Міфолорний простір англомовних амеріндіанських художніх текстів: когнітивно-семіотичний і наративний аспекти: дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04. Київ, 2016. 446 с.

14. Вольский Н. Н. Загадочная логика. Детектив как модель диалектического мышления. Новосибирск, 1996. 216 с.

15. Горбань А. Наративна перспектива в оповіданні В. Винниченка “Федько-халамидник”. *Винниченкознавчі зошити*. 2011. № 4. С. 85-93.

16. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської і української мов. Вид. 2-е перероб. і допов.: навчальний посібник. Вінниця, 2011. 328 с.

17. Женетт Ж. Повествовательный дискурс. *Фигуры*: в 2 т. / пер. с фр. Е. Васильевой, Е. Гальцовой, Е. Гречаной и др. ; под ред. С. Зенкина. Москва, 1998. Т. 2. С. 60-280.

18. Жерар Ж. Фигуры. В 2-х томах. Том 2. Москва, 1998. 553 с.

19. Жихарєва О. Ефект бумеранга як наративний прийом в англомовному біблійному дискурсі: екопоетологічний ракурс. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. 2015. № 138. С. 63-69.

20. Изотова Н. П. Текстовий концепт ШЛЯХ ДО СЛАВИ в англомовних біографічних романах ХХ століття: семантико-когнітивний та наративний аспекти: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2009. 21 с.

21. Кестхейи Т. Анатомия детектива. Будапешт, 1998. 266 с.

22. Кухаренко В. А. О Функциональном расслоении художественного времени. *Записки з романо-германської філології*. 2003. №14. С. 87-98.

23. Легкий М. З. Форми художнього викладу в малій прозі Івана Франка: автореф. дис. канд. філол. наук : 10.01.01. Львів, 1997. 17 с.

24. Лещенко Г. В. Категорія напруженості в англомовному гостросюжетному

оповіданні: лінгвокогнітивний аспект: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Харків, 2018. 39 с.

25. Маріна О. С. Парадоксальна образність і неможливі світи в сучасному англомовному поетичному дискурсі. *Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. Серія : Філологічна*. 2015. № 56. С. 182-184.

26. Мацевко-Бекерська Л. В. Наративні стратегії малої прози (на матеріалі української літератури кінця XIX – початку XX століть) : автореф. дис. ...д-ра філол. наук : 10.01.06, 10.01.01. Київ, 2009. 40 с.

27. Мацевко-Бекерська Л. В. Своєрідність детективного наративу в прозі Марека Краєвського. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. 2014. № 30. С. 181-196.

28. Мерлич В. О. Мовні засоби реалізації перспекції та ретроспекції в романі Зельди Зіцджеральд “Save Me The Waltz”: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04. Миколаїв, 2019. 16 с.

29. МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: Інтеграційні тенденції в сучасному світі: матеріали XVI міжнародної студентської Інтернет-конференції (4 грудня 2018 р., м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського). Вінниця, 2018. 167 с.

30. МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: Інтеграційні тенденції в сучасному світі: матеріали XVII міжнародної студентської Інтернет-конференції (14-15 березня 2019 р., м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського). Вінниця, 2019. 282 с.

31. Наукові теорії сьогодення та перспективи розвитку наукової думки: матеріали міжнародної наукової конференції (11 жовтня, 2019 р., м. Київ). Київ, 2019. Т. 3135 с.

32. Нокс Р. Десять заповідей детективного роману. *Как сделать детектив*: перев. с англ., нем., франц., исп. Послесловие Г. Анджапаридзе. Москва, 1990. с. 77-79, 299-300.

33. Норец М. В. Детективний і шпигунський роман: “клітинна” модель

жанроутворення. *Вопросы духовной культуры – Филологические науки*. 2014. № 267. С. 188-193.

34. Обелець Ю. А. Проспекція як різновидність темпорального аспекта воображаємих миров художественної прози. *Записки з романо-германської філології* : зб. наук. пр. 2003. №13. С. 142-150.

35. Обелець Ю. А. Темпоральна структура можливих світів художнього тексту (на матеріалі англomовної прози): автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса, 2006. 21 с.

36. Папуша І. Наративна типологія Штанцеля. *Studia methodologica*. 2012. №34. С. 27-31.

37. Папуша І. В. Що таке наратологія. *Наративні виміри літератури*: матеріали міжнар. наук. конф. з наратології. 2005. №16. С. 29-42.

38. Руднев В. Культура и детектив *Даугава*. 1988. №12. С. 114-118.

39. Радецька С., Стрижак В. Композиційні та лінгвістичні засоби створення напруги текстах детективного жанру. *Лінгвістика*. 2017. № 29. С. 142-146.

40. Симонс Дж. Как сделать детектив. *Кровавое убийство*. Москва, 1990. С. 225–226.

41. Солганик Г. Я. Стилистика текста: учеб. пособие. Москва, 1997. 256 с.

42. Татару Л. В. Точка зрення и ритм наративного текста (на матеріалі произведений Дж. Джойса и В. Вулф): дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.19. Саратов, 2009. 419 с.

43. Ткаченко А. Індивідуальний стиль: феноменологія, типологія, динаміка, стиль: дис. канд. філол. наук.: 10.01.06. Київ, 1998. С.15-37.

44. Узинська А. Г. Метонімія і синекдоха на позначення людини (на матеріалі англійської та української мов) *Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах*. 2004. №10. С. 42-56.

45. Филистова Н. Ю. Структура и семантика детективного нарратива: на матеріалі текстів англійських и русських рассказов: дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.20. Тюмень, 2007. 190 с.

46. Флоренский П. А. Обратная перспектива. *Сочинения* : в 4-х т. Т. 3. Москва,

1999. 623 с.

47. Фримен Р. О. Искусство детектива. *Как сделать детектив*. Москва, 1990. С. 28-37.

48. Храпченко М. Б. Язык художественной литературы. *Новый мир*. 1983. №9-10, С. 235-249, 235-250.

49. Честертон Г. К. Как сделать детектив: пер. с англ. В. Воронина. Москва, 1990. 320 с.

50. Шмид В. Нарратология. Москва, 2003. 312 с.

51. Юдина Т. В. Категория напряженности и средства ее выражения: автореф. дис...канд. филол. наук: 10.02.04. Ленинград, 1990. 17 с.

52. Booth W. C. *The Rhetoric of Fiction*. Chicago, London, 1963. 455 p.

53. Diengott N. Reflections on Narrative Poetics: Aspects of K. Stanzel's Typology Viewed Through Genettian Perspective. *Canadian Review of Comparative Literature*. 1990. Vol. 17. №1-2. P. 45-56.

54. Fowler R. How to see through language?: Perspective in fiction. *Poetics*. 1982. №11. P. 213-235.

55. Genette G. *Figures of Literary Discourse*. New York, 1982. 303 p.

56. Genette, G. *Narrative Discourse Revisited*. Ithaca, New York, 1988. 168 p.

57. Margolin U. Focalization: Where Do We Go from Here? *Point of View, Perspective, and Focalization: Modeling Mediation in Narrative*. Berlin and New York, 2009. P. 41-57.

58. Margolin U. Narrator. *Handbook of Narratology*. Berlin and New York, 2009. P. 351-370.

59. Messac R. Le 'detective novel' et l'influence de la pensee scientifique. Paris, 1929, p. 592. (Детективный роман и влияние научной мысли Регис Мессак)

60. Morson G. S. Sideshadowing and Tempics. *New Literary History*. 1998, Vol. 29. № 4. P. 599-624.

61. Muecke D. C. *The Compass of Irony*. Routledge, 1969. p. 276.

62. Perspectives et mise en oeuvre de l'innovation dans le domaine scientifique:

collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la conférence scientifique et pratique internationale (20 septembre, 2019. Genève: Plateforme scientifique européenne). Genève, 2019. Vol. 2. 131 p.

63. Phelan J., Martin M. The Lessons of 'Weymouth': Homodiegesis, Unreliability, Ethics, and The Remains of the Day. *Narratologies*. 1999. P. 88-109.

64. Ryan M.-L. Toward a Definition of Narrative. *The Cambridge Companion to Narrative*. Cambridge, 2007. P. 22.

65. Seif F. Y. Paradoxes and Perseverance: Designing Through Antinomies of Life. *Semiotics Paradox*. 2014. P. 123-148.

66. Shen D. Unreliability URL: <https://www.lhn.uni-hamburg.de/node/66.html> (Last accessed: 04.09.2019).

67. Stanzel F. A Theory of Narrative / Transl. by Charlotte Goedsche. Cambridge, 1982. 309 p.

68. Stanzel F. Narrative Situations in the Novel Tom Jones, Moby-Dick, The Ambassadors, Ulysses / Transl. by James P. Puskas. Bloomington, 1971. 186 p.

69. Symons J. The Detective Story in Britain. London, 1962. 48 p.

70. Todorov Tz. The Poetics of Prose. Ithaca, 1977. 272 p.

71. Van Dine S. S. Twenty rules for writing detective stories. URL: <http://www.openculture.com/2016/02/20-rules-for-writing-detective-stories.html> (Last accessed: 04.08.2019).

72. Volkova S. Reverse perspective as a narrative technique in Amerindian prosaic texts. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The Journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. 2016. Vol. 1. № 1. P. 359-394.

73. Yacobi T. Fictional Reliability as a Communicative Problem. *Poetics Today*. 1981. Vol.2. №2. P. 113-126.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

74. История американской литературы / Под ред. Н.И. Самохвалова. Москва, 1971. 344 с.

75. Літературознавчий словник-довідник / уклад. Р. Т. Гром'як та ін. Київ,

2007. 752 с.

76. Наратологічний словник / уклад. О. М. Ткачук. Тернопіль, 2002. 173 с.

77. Brown J. Agatha Christie's *The Murder of Roger Ackroyd* voted best crime novel ever. *The Independent*. URL: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/news/agatha-christies-the-murder-of-roger-ackroyd-voted-best-crime-novel-ever-8923395.html> (Last accessed: 23.09.2019).

78. Dufresne J. *The Lie That Tells a Truth: A Guide to Writing Fiction*. New York, 2003. 320 p.

79. Peers C., Spurrier R. Sturgeon. Collins Crime Club – A checklist of First Editions. Winterton, 1999. p. 14.

80. Review of *Ten Little Indian Boys*. *The Observer*. 5 November 1939. P. 6.

81. The English Catalogue of Books. XII, A-L. New York, 1979. p. 317.

74. The Oxford Dictionary of Literary Terms. URL: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199208272.001.0001/acref-9780199208272> (Last accessed: 26.08.2019).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

75. Christie A. *And Then There Were None*. URL: <https://www.pdfdrive.com/and-then-there-were-none-e24429496.html> (Last accessed: 21.09.2019).

76. Christie A. *The Thirteen Problems*. URL: <https://epdf.pub/the-thirteenproblems-miss-marple.html> (Last accessed: 06.09.2019).

77. Christie A. *The Murder of Roger Ackroyd*. URL: <https://www.twirpx.com/file/1989733/> (Last accessed: 30.09.2019).

86. Christie A. *Best Detective Stories*. Edinburgh Gate, 1996. 137 p.

87. Christie A. *Cards on the Table*. New York, 2000. 288 p.

88. Christie A. *Evil Under the Sun*. Glasgow, 1988. 298 p.

89. Christie A. *Sparkling Cyanide*. Москва, 2005. 352 p.

90. Christie A. *Why Didn't They Ask Evans?* Москва, 2000. 288 p.